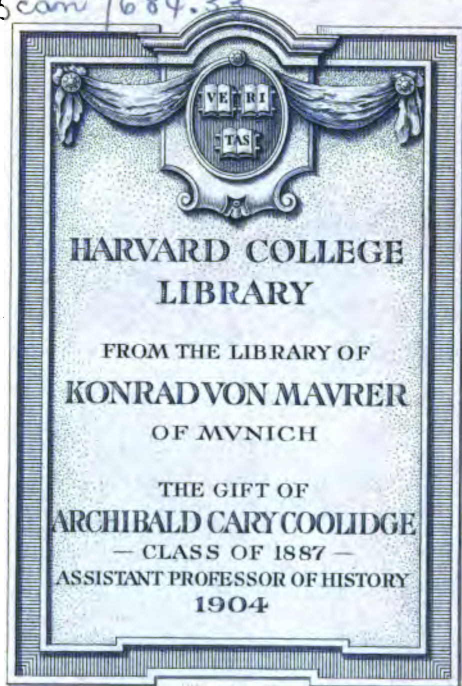
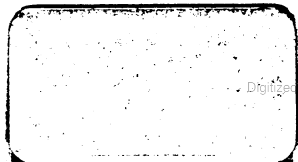

WIDENER
HN SR9E W





Hr. Professor K. Maurer venskabeligst fra Forf.

NISSEN.

RIIMBREV TIL HENRIK IBSEN

FRA

M. J. MONRAD.

CHRISTIANIA.
H. ASCHEHOUG & CO.
1876.

NISSEN.



RIIMBREV TIL HENRIK IBSEN

FRA

M. J. MONRAD.



CHRISTIANIA.

H. ASCHEHOUG & CO.

1876.

Det Mallingske Bogtrykkeri.

TIL

HENRIK IBSEN.

Signa te, signa! temere me tangis et angis.

Det smukke Brev, som De ifjor lod prente
I Skrivtet, der bær vort Aarhundreds Navn,
Har end fra sin Adresse, Kjøbenhavn,
Saavidt jeg veed, paa Svaret maattet vente.
Tillader De — i rette Gjensvars Sted,
Og midlertid, til noget Bedre vanker —
En gammel Ven ved Akerselvens Bred
At tage Ordet, for i Simpelhed
At sige Dem, hvad han om Sagen veed,
Forresten snakke tvangfrit op og ned,
Om end det kanskee bliver tyndt med Tanker.

Jeg kan vel og faae Lov, et Øieblik
— Da Deres Brev ved Trykken er forfleret —
Mig at indbilde, det, som just jeg fik
Ihænde, og til mig er adresseret.
Og fra min Side tilstaaer jeg forresten,

At, naar jeg lader disse Linjer vandre,
Jeg kan mig forestille, ønske næsten,
Dem læst' — foruden Dem — af to-tre Andre.

Dog forud dette: tro paa ingen Maade,
At jeg, fordi jeg griber denne Pen,
Har nogen Løsning færdig til den Gaade,
Som plager Dem og Deres danske Ven.
Jeg er, end meer end De, af saadant Stof,
At jeg »langt heller spørger, end jeg svarer»,
Snart sagt: fordunkler heller, end forklarer;
Det venter man jo af en Philosoph.
Jeg smukt vil lade Gaaden uløst blive
Og ei engang forsøge paa dens Gjætning.
Kanskee jeg snarere, ved her at give
Et Supplement til Deres Skibs-Beretning,
Skal endnu meer indvikle Gaadens Fletning.

Og endnu Et: om end jeg her har villet
For Løiers Skyld forsøge paa
At rime disse Linjer saa som saa,
Er dog slet ingen Digter med i Spillet.
Jeg efter saadan Hæder aldrig tragter;

Man bli'r ei Digter, veed jeg, ved at rime.
— Endskjønt — i Parenthes — jeg neppe agter,
At den bør gjælde for en stor Poet,
Der er i Versekunsten Beet,
Hvis Poesie bestaaer i sære Fagter,
Og som igrunden kun forstaaer — at prime.
— Som sagt: jeg er ei Digter; uden Folder
Og jævnt, jeg Sandhed kun forklare vil
— Vil sige: det, som jeg for Sandhed holder —,
Ei tage fra, ei lægge til.

Den Seilerfærd, hvorom De melder,
Hvis Haab, hvis Tvivl De klart fortæller,
Om den bør jeg og vide lidt Besked;
Thi ogsaa jeg ombord var med
Og er endnu — skjønt maaskee ingensinde
De mig bemerked i den Hurlumhei,
Hvori den Enkelte kan let forsvinde,
Især da saadan En, som jeg,
Der har og havde Lidet at bestille,
Ei frem sig trænge kunde eller gad,
Men i en Krog som taus Tilskuer sad,
At see, hvorhen det Hele bære vilde.
Maaskee jeg kan i den »Professor» stikke,

De saa »isøvne vælte sig til Siden,
Splidagtig», troer De, »med sin egen Viden».
Nu vel! jeg tilstaaer gjerne, at jeg ikke
Fuld Klarhed endnu i mit Indre naa'de
— Sligt faldt vel ei i Dødeliges Kaar —,
At Meget end mig er en tvivlsom Gaade,
Hvis Mening jeg kun halvt forstaaer.
Dog føler jeg mig sikker nogenlunde
Paa Livets allerværsentligste Grunde,
Er med min Videns Grændse ret fortrolig,
Og — sover dog i Reg'len ganske rolig.

Det være, som det vil. Som sagt, jeg var
Da med paa Farten, De beskrevet har.
Jeg husker nok den Tummel og den Støi,
Hvormed ombord man mindre løb end fløi.
Jeg saa, med hvilken utaalmodig Længsel
Man lagde ud ifra de gamle Strande,
Der forekom de Fleste som et Fængsel,
Og stunded mod de fjerne Tryllelande,
Der antes bag det gyldne Skjær i Vest.
Man saa — trods Himmelegn — en Morgen der at gløde;
(Kun Faa det tyktes helst en Aftenrøde).
Der, meente man, er Livet kun en Fest.

Der er man kvit den Ballast og den Skrammel
Af gammel Sæd og gammel Tro,
Hvoraf jo alle Onder groe,
Som trykke Verden, nu den bliver gammel.
Der skal de nye og friske Slægter boe,
Ved »Frihed» kun og »Fremskridt» froe.
Der kjendes ei til Savn og ei til Taarer;
Ei Forskjel er paa Vise og paa Daarer;
Enhver er der »med Viisdom fød».
Det gamle Suk, fra Arildstid der lød
Om menneskelig Daarskab, Synd og Nød,
Det er en Fordom blot, hvis Aag vi brød,
Et Spøgelse, der meer ei Nogen saarer.
Al Tvivl og Frygt, alt Smaat og Trangt og Tungt,
Det gamle Samfund med sin Tugt, sin Plage,
Det lade vi i Landet hist tilbage,
Det tør med os ei over Havet drage,
Ei trykke meer vort Hjerte, som er ungt.
Hvad hidtil gjaldt for Menneskets Natur,
Dets Svaghed, som dets Følelse af Pligt,
Var Nisser, fostred' i vort Fangebur,
Der gjorde Mennesket ulykkeligt.
Fra al den Jammer vi for evigt flye.
De Døde lad begrave sine Døde!

Og frie og lette, fødte som paany,
Vi favnes af vor Fremtids Morgenrøde,
Det Kraftens Liv, der straaler os imøde!

Det var Forventningen. Saa lød »Signalerne»,
Idet man Kysten bag sig saa forsvinde.
Jeg hørte, hvor man »klemte paa med Talerne»
Paa Dækket, under Glassets Klang,
Mens Bølgen muntert sang,
Og Skuden løb for friske Vinde.

Men da en Stund nu Farten havde varet,
Og Nyheds-Spændingen tog af,
Mens rundtomkring var Himmel kun og Hav,
Da gik det, som af Dem er jo forklaret:
Lidt Flauhed og lidt Kjede ind sig sneg,
Der — mens hvert Syn af Kysten var forsvundet,
Og Fremtidslandet endnu ikke fundet —
Lidt efter lidt til den Forstemning steg,
Den Sløvhed, Døsighed i Et og Alt,
Som De med vanlig Mesterhaand har malt.
Den Verden, man forlod, med sine Brister,
Besad dog ogsaa Et og Andet,
Som Mennesket tilsidst kun nødig mister.

Dens Lys, med Mørke blandet,
I rige Farvespeilinger sig brød,
Og under Vexelen af Lyst og Nød,
Dog Blodet fuldt og varmt i Aaren flød.
Men Fremtidssynet — alt for idealt —
Man fandt tilsidst lidt farveløst og svalt.
Desuden, det var end i Tanken blot,
Og Intet kunde gribes der med Hænderne;
(»Abstract», En hvisked mellem Tænderne).
Af Saadant vel (man husker salig Ott)
»Kan overhoved leves godt,
»Men dog igrunden ikke længe;
»Vi Mennesker til meget Andet trænge».*)

Man stirred meer og meer i Tomhed ind,
Og Tomhed lammed Sands og Sind.

Da var det, som jeg ogsaa husker grant,
Man i sin Nød paa den Forklaring fandt,
»At man nok seiled med et Liig i Lasten».
Den Tanke, hvisket først i Smug bag Masten,

*) Rector Ott (hos Baggesen) er her dog maaskee lidt uforsvarligt citeret. Han taler, om erindres ret, nok kun om Kjærlighed.

Fik efterhaanden større Dimension
Og blev tilsidst til en »Opinion».

Her standser De — endog maaskee lidt før —
Og heri har De vist gjort Ret som Digter.
Det Billed størst poetisk Virkning gjør,
Hvis Baggrund dækkes af et mystisk Slør,
Hvor klar Forstaaen svigter,
Og dyb Betydning ikkun anes tør,
Hvor os en Hemmelighed møder,
Den stedse sært bevæge vil vor Hu;
Vi fyldes af en uforklarlig Gru,
En vellystfuld, som drager og som støder.
Hiin Tanke om et Liig er netop skikket
At røre stærkt vor Phantasie;
Vi gyse, stirre, spile Blikket;
En Sværm af Spørgsmaal skjuler sig deri:
»Hvo var det Liig? En Fræk, en From?
»Hvorfra? Mon paa naturlig Vei det kom?
»— Kanskee det bærer paa en Helligdom?»
(Thi saa vil ogsaa Nogles Gisning lyde) —
»Hvad overhoved skal det Liig betyde?»

Paa Saadant vil en Digter ikke svare.
For ham er ikkun Stemningen det Vigtige;

Det gjælder ham kun altid at bevare
I Skildringen det phychologisk-Rigtige
Og lade alle ydre Hensyn fare.

Men jeg, som — tidtnok sagt — er ikke Digter,
Et andet Standpunkt har og andre Pligter.
Mig kan tilsidst det ei forslaae
At gynges kun paa Følelsernes Bølge;
Lidt philistrøst, jeg stedse maa
— Skal end en Illusion istykker gaae —
Med Sagen end et Stykke længer følge.
Hvad Under, om jeg hist bagefter saa,
Hvad sig for Digterblikket kunde dølge?

Saaledes, da paa Skibet hist ombord
Det mørke, skjebnesvangre Ord
Om Liget, som sig skjule kunde
I Lasten, var i Alles Munde,
Der fandtes en nysgjerrig liden Skare,
Der ei den Møie vilde spare,
Hiint Sagn at gaae lidt nærmere paa Klingen,
At faae, hvis muligt, mere Lys i Tingen.
De sig begav i Lasterummet ned
Og gik randsagende fra Sted til Sted

Blandt Ankre, Kasser, Tønder, Baller,
Alt, som i saadant Rum der falder.
De brugte Øine, brugte ogsaa Næsen
— Den passer og til detslags Væsen; —
Med Briller og Lorgnet, med Lys og Løgt
Enhver den mindste Vraa blev gjennemsøgt.

En Toldbetjent, der ikke fik »Douceur»,
Og som til Skipperen har Horn i Siden
— Som og desuden venter at med Tiden
Befordres til Told-Inspecteur —,
Ei efter Contraband kan søge
Med mere skjærpet Blik. En Antiqvar,
Der for sig just en aabnet Gravhaug har,
Hvoraf med Grund han venter
Sin sjeldne Samling at forøge
Med rustne Pilespidser, Øxfragmenter
— Der er ham mere værd end Guld —,
Med større Iver ei af Jorden henter
Og gjennemroder hver en Spadefuld.

Men skjønt der søgtes med en Flid saa stor,
At for det ivrige Randsager-Følge
En Knappenaal sig ikke kunde dølge,
Af Liget fandtes ei det mindste Spor.

Men hør, hvad der tilslutning hændte!
Som allerede man tilbagevendte,
At bringe Trøst imod den fælles Frygt
Og sige, Alt var fundet klart og trygt:
En liden Støi, man bag sig hørte,
Som om bag Kasserne sig Noget rørte,
Tilbage uvilkaarlig Blikket drog.
Og se: tilhøire, i en dunkel Krog
(Hvor nys var søgt, men Intet fundet dog)
Der bag en Tønde dukked op
Et Ansigt, strax derpaa den hele Krop.
Det var en Skikkelse, heelt sær at skue,
Dvergliden, undersat og skulderbred,
Graaklædt; paa Hovedet kun sad paa Sned
Den velbekjendte røde Hue.
Og Hovedet var stort, uformeligt,
Ansigtet gammelt og paa Rynker rigt,
Men sundt og kraftigt, med en Mine,
Der lidt tvetydigt syntes grine
Imellem Ondskab og Godmodighed.
Han lukked op en Mund saa bred,
At næsten den rak op til Øret,
Og nikkede fortroligt, lo saa smøret,
Sig rømmed — — mens vi aandeløse lytte,
Han sagde blot de Ord: »vi flytte!«

— Man blev lidt flad, det kan de sagtens troe,
Og Enkelte, i Ærgrelse heelt strenge,
Utysket gjerne overbord gad slenge;
— Sligt lykkes ikke, veed man jo.
Men der var ogsaa blandt os nogle Faa,
Der i sit stille Sind — hist fjernt omtumled' —
Det kjendte Væsen ei ugjerne saa.
En Philosoph i Skjægget sagte mumled:
»Vel Mennesket kan løbe langt paa Vei,
»Dog fra sig selv det løber ei».

Saa tænkte man om Sagen mangelund.
Jeg — tænker ikke, jeg fortæller kun.

Christiania i Februar 1876.

Pris: 25 Øre.

